

DET TALTE ORD GÆLDER

Taleseddel

FOU samrådsspørgsmål Q

Ministeren bedes redegøre for den såkaldte Papkassenotat-sag, herunder sagens opkomst og kammeradvokatens involvering i sagen, samt redegøre for omstændighederne vedrørende den nyligt truffe afgørelse i sagen, herunder ministerens involvering i sagen og i den forbindelse ministerens udtalelser om sagen til offentligheden efter sagens afgørelse.

Besvarelse af samrådsspørgsmål Q

- Jeg er blevet bedt om at redegøre for papkassenotat-sagen, herunder sagens opkomst og kammeradvokatens involvering i sagen.
- Jeg er endvidere blevet bedt om at redegøre for omstændighederne vedrørende den nyligt truffe afgørelse i sagen, herunder min involvering i sagen og i den forbindelse mine udtalelser om sagen til offentligheden efter sagens afgørelse.

- Inden jeg går til min egentlige besvarelse, så vil jeg gerne henlede udvalgets opmærksomhed på, at jeg ved brev af 6.

marts til Forsvarsudvalget orienterede om, at udvalgets medlemmer har mulighed for at læse forhørslederens beretning i Forsvarsministeriet. Ingen har benyttet sig af denne mulighed, hvilket egentlig godt kan undre mig lidt, når nu sagen har så stor interesse.

- Der er jo tale om en personalesag, og dette er et åbent samråd, hvorfor der vil være nogle begrænsninger på, hvad jeg kan sige om spørgsmål, som udvalgets medlemmer ville kunne få svar på ved at læse beretningen.
- Men lad mig så gå til besvarelsen af samrådsspørgsmålet.
- I lyset af Wikileaks' offentliggørelse af en række dokumenter vedrørende indsatsen i Irak besluttede den tidligere regering i oktober 2010, at der skulle udarbejdes en samlet skriftlig redegørelse til Folketinget. Den skulle blandt andet basere sig på en skriftlig redegørelse, som Forsvarskommandoen skulle udarbejde til Forsvarsministeriet. Forsvarets redegørelse skulle medvirke til at skabe klarhed over spørgsmål, som havde været omtalt i medierne. F.eks. spørgsmål om, hvad vidste forsvaret om mishandling, antallet af tilbageholdte og sikkerheden for de irakiske tolke.
- I forbindelse med Forsvarskommandoens arbejde blev det såkaldte "Papkasse-notat" fundet i Hærens Operative Kommando.

- Notatet er udateret og ujournaliseret, men relaterer sig til processen i forbindelse med Hærens Operative Kommandos afgivelse af et svarudkast til Forsvarskommandoens Svarudkastet skulle anvendes til brug for den daværende forsvarsministers besvarelse af § 20 spørgsmål S 2434, der var stillet af Rune Lund (EL) den 29. januar 2007.
- I § 20 spørgsmålet anmoder Rune Lund om, at ministeren oversender "en komplet oversigt over alle fanger, som Danmark havde udleveret til andre myndigheder/tredjelande i Irak siden 23. marts 2002." Oversigten skulle opgøres månedsvis og skulle blandt andet indeholde data som navne, datoer og steder.
- Da Papkasse-notatets indhold gav mistanke om et muligt strafbart forhold i forbindelse med besvarelsen af § 20 spørgsmålet S 2434 vedrørende antallet af tilbageholdte i Irak, afleverede tidligere forsvarschef Knud Bartels på et møde den 25. maj 2011 det udaterede og ikke-underskrevne notat til Forsvarets Auditørkorps med henblik på en efterforskning af sagen.
- Forsvarets Auditørkorps orienterede ved brev af 23. november 2011 tidligere forsvarschef Knud Bartels om, at efterforskningen var indstillet, da der ikke var en rimelig formodning for, at der var begået et strafbart forhold, der kunne forfølges af det offentlige. Der blev i den forbindelse lagt vægt på, at forholdet strafferetligt var forældet.

- Generalauditøren overdrog herefter notatet til Forsvarsministeriet.
- Det forhold, at en evt. forseelse ikke er strafbar betyder ikke, at der ikke kan være ansættelsesretlige konsekvenser.
- Forsvarsministeriet fandt efter at have rådført sig med Moderniseringsstyrelsen, at det burde undersøges, om nogen havde begået tjensteforseelser, der ville kunne få ansættelsesretlige konsekvenser.
- Der blev derfor indhentet redegørelser fra personer, der havde været involveret i sagsbehandlingen af § 20 spørgsmål S 2434.
- Forsvarsministeriet valgte herefter – efter samråd med Justitsministeriet – at inddrage Kammeradvokaten med henblik på at få en grundig juridisk vurdering af, om der var belæg for at gennemføre en disciplinær undersøgelse i form af tjenstligt forhør mod én eller flere personer.
- Kammeradvokaten vurderede, at der på baggrund af det skriftlige materiale, der var i sagen, var grundlag for at formode, at der var begået tjenstlige forseelser af en sådan karakter, at der kunne blive tale om at iværksætte disciplinære sanktioner, som efter tjenstemandsloven forudsatte gennemførelse af tjenstlige forhør.
- Forsvarsministeriet besluttede på baggrund af denne vurdering - og under inddragelse af Justitsministeriet og

Moderniseringsstyrelsen - at indlede en disciplinær undersøgelse. 5 tjenestemænd blev herefter anmodet om en skriftlig udtalelse i sagen.

- Efter en gennemgang af udtalelserne var det Forsvarsministeriets og Kammeradvokatens vurdering, at der skulle indledes tjenstligt forhør mod alle 5 tjenestemænd.
- I en disciplinærsag tjener det tjenstlige forhør to uadskillelige formål. Dels at bistå myndigheden med en uafhængig oplysning af sagen, dels at sikre tjenestemanden mod vilkårlig sanktion.
- Så udover, at forhøret kunne bibringe et bedre beslutningsgrundlag, ville forhøret også være med til at sikre en beskyttelse af tjenestemændene, som herved ville få en uafhængig bedømmelse.
- Forsvarsministeriet udpegede tidligere højesteretspræsident Torben Melchior som forhørsleder til at gennemføre det tjenstlige forhør.
- Efter forhørslederens indstilling og indhentet udtalelse fra Akademikernes Centralorganisation beskikkede Forsvarsministeriet Kammeradvokaten til at repræsentere Forsvarsministeriet i sagen.
- Tjenestemændene blev repræsenteret af hver sin bisidder, der alle var advokater.

- Det tjenstlige forhør påbegyndtes primo september 2012 med afhøringer af de 5 tjenestemænd samt en række vidner i sagen.

- Forsvarsministeriet modtog den 8. januar 2013 Torben Melchiors beretning og indstilling.
- Det er forhørslederens konklusion, at Forsvarsministeriets besvarelse af § 20 spørgsmål S 2434 ikke var retvisende, da antallet af tilbageholdte væsentligt oversteg det oplyste antal på 198, og da denne forskel kunne konstateres og blev konstateret forud for besvarelsen.
- Besvarelsen gav Folketinget et forkert billede af antallet af tilbageholdte, og den kendte usikkerhed blev ikke tilstrækkeligt fremhævet i svaret.
- Forhørslederen har fremhævet i sin beretning, at Folketinget skal kunne fæste lid til, at de oplysninger, der tilvejebringes, er rigtige og fyldestgørende - ellers fungerer den parlamentariske proces ikke betryggende.
- Forhørslederen er kommet frem til, at to generaler i henholdsvis Forsvarskommandoen og Hærens Operative

Kommando havde begået en tjenesteforseelse, og de blev derfor indstillet tildelt disciplinærstraffe.

- De øvrige tjenestemænd, der gjorde tjeneste i henholdsvis Forsvarsministeriet og Hærens Operative Kommando, blev ikke indstillet til disciplinærstraffe af forhørslederen.
- Forsvarsministeriet fulgte forhørslederens indstilling og partshørte de involverede parter i overensstemmelse med reglerne herom. Forsvarsministeriet traf herefter afgørelsen om at tildele generalerne disciplinærstraffe.
- Generalen i Forsvarskommandoen fik tildelt en irettesættelse, og generalen i Hærens Operative Kommando fik tildelt en advarsel.

- Hvis jeg så skal vende mig mod den del af samrådsspørgsmålet, der vedrører min involvering i sagen og mine udtalelser til offentligheden efter sagens afgørelse, kan jeg oplyse, at Forsvarsministeriet løbende har holdt mig orienteret om sagens forløb.
- Jeg har, af hensyn til at det var en personalesag, behandlet den med den fortrolighed, som den har påkrævet.

- Samtidig har sagen naturligt nok haft offentlighedens store interesse.
- Forsvarsministeriet har derfor løbende gennem pressemeddelelser orienteret offentligheden om sagen under hensyntagen til, at det var en personalesag. [16/3-12, 17/4-12 og 6/2-13]
- Jeg har selv kommunikeret om dens forløb til Folketinget og til pressen i takt med, at der skete en udvikling i sagen.
- Orienteringerne har primært handlet om de processuelle skridt.
- Dette skyldes, at tjenstlige forhør ikke er offentlige, og materiale, der er fremlagt i sagen, ikke kan offentliggøres.
- Det fremgår således udtrykkeligt af tjenestemandslovens regler, at *"offentlig gengivelse af, hvad der er passeret under forhør og retsmøder, der ikke er offentlige, straffes med bøde."* [TL § 21, stk. 8].
- Forbuddet gælder også de oplysninger, der udgør det tilgrundliggende materiale for forhøret, fx Kammeradvokatens juridiske redegørelse. Forbuddet omfatter ligeledes forhørslederens beretning og indstilling om sagens afgørelse.
- Jeg ville sådan set ikke have noget imod, at beretningen og indstillingen blev offentliggjort, men det kræver de pågældende tjenestemænds samtykke at offentliggøre indstillingen og tillige

centralorganisationens samtykke, hvis hele beretningen skal offentliggøres.

- Offentliggørelsesforbuddet er dog ikke til hinder for, at ansættelsesmyndigheden efter sagens afslutning kan offentliggøre en meddelelse om undersøgelsens udfald, eventuelt med en kort begrundelse for den trufne afgørelse.
- Dette skete med pressemeddelelsen den 6. februar 2013.
- Folketingsudvalg har mulighed for at se fortrolige oplysninger, hvis det er et naturligt led i deres arbejde.
- Jeg har derfor – som jeg nævnte i min indledning – ved brev den 6. marts 2013 meddelt Forsvarsudvalget, at udvalgets medlemmer kan få mulighed for at læse forhørslederens beretning og indstilling i Forsvarsministeriet.
- Baggrunden for min beslutning er, at beretningen og indstillingen er resultatet af det tjenstlige forhør, og et væsentligt element i beretningen omhandler forholdet vedrørende videregivelse af forkerte oplysninger til Folketinget.
- Jeg har selv i min kontakt til pressen efter sagens afgørelse netop haft fokus på det principielle - nemlig at Folketinget skal kunne fæste lid til, at de oplysninger, der tilvejebringes, er rigtige og fyldestgørende.

[Opsamling]

- Hvis jeg skal samle op på sagen:
- Papkasse-sagen tog sin begyndelse, da tidligere forsvarschef Knud Bartels afleverede Papkasse-notatet til Forsvarets Auditørkorps med henblik på at efterforske, om der var begået et strafbart forhold i forbindelse med besvarelsen af § 20 spørgsmålet S 2434 vedrørende antallet af tilbageholdte i Irak.
- Forsvarets Auditørkorps indstillede den strafferetlige efterforskning på grund af forældelse. Generalauditøren overdrog notatet til Forsvarsministeriet.
- Forsvarsministeriet gik i gang med at undersøge sagen ud fra en ansættelsesretlig vinkel. Det var vurderingen efter indhentelse af redegørelser i sagen, at der var indikationer på, at der var begået tjenesteforseelser, som skulle undersøges nærmere.
- Kammeradvokaten blev involveret for at sikre en grundig juridisk vurdering. Efter en juridisk redegørelse fra Kammeradvokaten blev der taget skridt til at iværksætte tjenstligt forhør.
- Det tjenstlige forhør blev ledt af forhenværende højesteretspræsident Torben Melchior, og i starten af januar afleverede forhørslederen sin beretning og indstilling i sagen.

- Konklusionen var, at Forsvarsministeriets svar til Folketinget af § 20 spørgsmålet ikke var retvisende. Det præcise antal tilbageholdte kendes ikke, men det oversteg væsentlig det oplyste antal på 198, og dette var blevet konstateret af Hærens Operative Kommando og Forsvarskommandoen forud for den endelige afgivelse af oplysninger til brug for besvarelsen.
- Forhørslederen konkluderede, at to generaler havde begået tjenesteforseelser.
- Forsvarsministeriet traf sin afgørelse i overensstemmelse med indstillingen og tildelte to generaler henholdsvis en advarsel og en irettesættelse.

[Afslutning]

- Jeg er tilfreds med, at Forsvarsministeriets afgørelse af 6. februar 2013 har sat punktum i sagen for så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt der blev begået tjenstlige forseelser i forbindelse med besvarelsen af et spørgsmål fra Folketinget i Papkasse-sagen.
- Sagen rører ved noget helt grundlæggende – nemlig at Folketinget skal kunne stole på de oplysninger, som Folketinget får.